Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 22Tl059	**Kerkrade, 7 december 2022**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 22Rb091

Onderwerp

Vaststellen van het "Beleidskader gemeenschapshuizen"

Beslispunten

1. Vaststellen van het "Beleidskader gemeenschapshuizen" met uitgangspunten, waarbinnen en op basis waarvan het gemeenschapshuizenbeleid verder wordt geconcretiseerd en vormgegeven.
2. Kennisnemen van de resultaten van het traject burgerparticipatie en deze meenemen in de verdere vormgeving, invulling en inhoud van het uitvoeringsbeleid gemeenschapshuizen.
3. Het college geeft binnen het beleidskader invulling aan het uitvoeringsbeleid, daar waar nodig met maatwerk toegepast op het niveau van het individuele gemeenschapshuis.

Inleiding

Het huidige vigerende beleid gemeenschapshuizen is gedateerd (2008). Het is daarom goed dit beleid te actualiseren en in lijn te brengen met de huidige visie en doelstellingen van de gemeente, zoals deze onder meer zijn verwoord in het collegeprogramma, het programma VIE en de visie op het lokale sociaal domein. Daarenboven is het goed de rol, positie en functie van de gemeenschapshuizen in ondersteunende zin af te stemmen op de opdrachten die de gemeente heeft in het implementeren van nieuwe wetgeving (Omgevingswet, inwonersparticipatie), het verstrekken van nieuwe opdrachten m.b.t. de ambulante ondersteuning in het zorgdomein alsmede met de lokale implementatie van het gebiedsgericht integraal werken.

Doelstelling

Het beleid gemeenschapshuizen wordt vormgegeven zodat het optimaal bijdraagt aan het realiseren van de visie en doelstellingen van de gemeente, zoals deze onder meer zijn verwoord in het collegeprogramma, het programma VIE en de visie op het lokale sociaal domein.

Argumenten

Het college heeft de nadrukkelijke wens om iedereen in de samenleving te laten meedoen. Gemeenschapshuizen zijn bij uitstek de plek waar "meedoen voor en door de wijk" vorm en inhoud kan worden gegeven.
Kerkrade zet middels het programma VIE in op vitale wijken. Laagdrempelige, uitstekend toegankelijke, inclusieve gemeenschapshuizen leveren hier een bijdrage aan. De gemeenschapshuizen zijn de decentrale plek van waaruit het programma VIE over de wijk wordt uitgerold.
In het kader van de beweging "Limburg Positief Gezond" dragen de gemeenschapshuizen bij aan pijlers als sociaal maatschappelijk participeren, zingeving en het verbeteren van de kwaliteit van leven.

Tevens zijn gemeenschapshuizen de plaats van waaruit nieuwe informele ondersteunende netwerken kunnen ontstaan, alsook de plek waar laagdrempelig contact tussen de gemeente, sociale partners en inwoners mogelijk wordt gemaakt.
Het gemeenschapshuis of wijkpunt maakt onderdeel uit van de basis zorg- en welzijnsinfrastructuur.
In het kader van de nieuwe Omgevingswet wordt van gemeenten verwacht dat zij gekanteld en gebiedsgericht gaan opereren en werken. Het gemeenschapshuis vormt de uitvalsbasis en decentrale werkplek van waaruit de ambtelijke professionals kunnen werken. Het is verder de plek waar de professionals uit het lokale sociaal domein elkaar regelmatig ontmoeten en gebiedsgericht integraal samenwerken in afstemming met de betrokken inwoners uit de buurt/wijk.
De gemeenschapshuizen vormen bovendien de plek in de wijk waar professionals met de inwoners het contact kunnen leggen en onderhouden en van waaruit informele netwerken met inwoners in het kader van inwonersparticipatie kunnen worden opgebouwd. De gemeenschapshuizen zijn van, voor en door de wijk.

Kanttekeningen

Het voorgestelde beleidskader is verder gevoed door het resultaat van onder meer de interne evaluatie van de exploitatie van 't Westhoes alsmede de resultaten van de inventarisatie van de stand van zaken van de bedrijfsvoering en de visie op de toekomst van de diverse besturen van de huidige gemeenschapshuizen. Hieruit zijn tevens een aantal aandachtspunten naar voren gekomen waarmee bij de concretisering van het uitvoeringsbeleid nadrukkelijk rekening moet worden gehouden.
Op grond van de rol, positie en betrokkenheid van de besturen van de gemeenschapshuizen is het concept beleidskader ter informatie en raadpleging aan hen voorgelegd. De reacties van de besturen zijn vervolgens meegenomen in het beleidskader en zijn verder in samengevatte vorm in de rubriek "burgerparticipatie" hieronder opgenomen.

Financiën

Hoewel afhankelijk van de in de nabije toekomst te maken keuzen, is vooralsnog het uitgangspunt dat binnen de huidige financiële kaders, zoals opgenomen in de meerjarenbegroting, de concretisering van het uitvoeringsbeleid gemeenschapshuizen kan worden gerealiseerd.
De gevolgen van de voortdurende prijsinflatie in het algemeen en de stijging van de energieprijzen in het bijzonder worden separaat in beeld gebracht en staan los van het hierboven genoemde uitgangspunt, evenals de consequenties van mogelijk noodzakelijk uit te voeren groot en achterstallig onderhoud.
Investeringen in het kader van de duurzaamheid en exploitatie van de gebouwen vormen in beginsel financieel rendabele investeringen.
De voorstellen na de nadere en concrete uitwerking van het beleid gemeenschapshuizen, met maatwerk en afspraken op het niveau van het individuele gemeenschapshuis, worden voorzien van de dan berekende financiële consequenties afgezet tegen het beschikbaar budgettair financieel kader.

Communicatie

Het concept beleidskader is aan de besturen van de gemeenschapshuizen voorgelegd ter informatie en raadpleging. De reacties van de besturen zijn vervolgens meegenomen in het beleidskader (zie hieronder "burgerparticipatie").

Burgerparticipatie

Samengevat is onder meer onderstaande relevante informatie van de besturen opgehaald:

- Het zgn. "sociale belang" krijgt altijd voorrang op een eventueel commercieel belang, de doelstellingen van buurt en wijk staan altijd op nummer één;

- De besturen kunnen zich goed vinden in de argumenten en stemmen in algemene zin in met het voorliggende beleidskader;
- Afgevaardigden van de huidige besturen willen merendeels gaarne meedenken over het opzetten van een eventueel overkoepelend bestuur voor meerdere gemeenschapshuizen, waarbij een enkel bestuur wel waarschuwt voor het optuigen van bureaucratische systemen, die onnodig log zijn en de besluitvorming traag maken. Er moet gestuurd worden op het mogelijk maken van een pragmatische wijze van kruisbestuiving tussen de 6 gemeenschapshuizen, met mogelijkheden om van elkaar te leren;
- De koppeling van de inzet en opgave gemeenschapshuizen op individueel niveau met de sociale doelstellingen van de eigen buurt en/of wijk is een voor de hand liggende vervolgstap en optie. Het is aanvullend nog mogelijk hierin nog een verdere verdieping aan te brengen door ook toekomstige resultaatgerichte afspraken over de ontwikkeling van de inwoners en leefbaarheid van de wijk met de lokale contractpartijen in het sociaal domein hieraan inhoudelijk en financieel te verbinden.
- Door géén formeel juridische status aan te nemen als individueel gemeenschapshuis, voor de accommodaties die in eigendom zijn van de gemeente, kan de drempel tot toetreding van inwoners uit buurt en/of wijk tot bijvoorbeeld klankbordgroepen van gemeenschapshuizen worden verlaagd.
- Professionele zorg-, welzijnsorganisaties en gemeente ontzorgen de op basis van vrijwilligheid meesturende en -werkende inwoners uit de buurt en wijk en functies, taken en verantwoordelijkheden, die moeilijk op vrijwillige basis zijn in te vullen.

Uitvoering

Het college onderneemt passende acties voor de organisatie, inrichting en invulling, daar waar nodig op het niveau van het individuele gemeenschapshuis. Deze volgen na vaststelling van het beleidskader. De opgehaalde adviezen en informatie van de besturen gemeenschapshuizen in het kader van het traject burgerparticipatie worden daarin meegenomen.

Gezondheid en Vitaliteit

Gemeenschapshuizen hebben een meerwaarde voor positieve gezondheid in de wijken. Ontmoeten, genieten en meedoen dragen bij aan sociaal maatschappelijk participeren, zingeving en het verbeteren van de kwaliteit van leven.